

Rurale ontwikkelingsplannen in beeld

Een inventarisatie van plannen van provincies voor de ontwikkeling van het platteland

Werkdocument

**Theo Janssen
Jan Olink
Arjan Schutte**

Informatie- en KennisCentrum Landbouw/Ede, januari 1999

© 1999 Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Informatie- en KennisCentrum Landbouw, Postbus 482, 6710 BL EDE.

Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij stelt zich niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij het gebruik van gegevens uit deze publicatie.

Oplage 80 exemplaren

Samenstelling Theo Janssen, Jan Olink, Arjan Schutte

Druk Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Facilitaire Dienst

Voorwoord

Momenteel worden de hervormingen van het EU-landbouwbeleid voorbereid. In de besluitvorming wordt voorzien in de eerste helft van 1999. De EU-commissievoorstellen in Agenda 2000 omvatten onder meer voorstellen op het gebied van het gemeenschappelijk markt- en prijsbeleid, de structuurfondsen en het plattelandsbeleid. In dit rapport richten wij ons met name op de voorgestelde kaderverordening plattelandsontwikkeling. De kaderverordening plattelandsontwikkeling biedt lidstaten de mogelijkheid om het plattelandsbeleid op het gewenste niveau in te vullen. Het ministerie van LNV is eindverantwoordelijk voor de invulling in Nederland.

Plattelandsbeleid omvat meer dan de ontwikkeling van de landbouw. Thema's zoals natuur, milieu, recreatie, beschermde dorpsgezichten en leefbaarheid krijgen een steeds grotere rol.

De directie Landbouw van het ministerie van LNV wilde meer inzicht krijgen in de plannen die de provincies uitvoeren in het kader van de ontwikkeling van het platteland en in hoeverre deze plannen passen binnen de concept kaderverordening plattelandsontwikkeling. De directie heeft daarom aan het IKC-L gevraagd om een inventarisatie te maken van bestaande en in ontwikkeling zijnde plannen van de provincies en vervolgens deze plannen te gaan toetsen aan de voorwaarden die in het concept van de kaderverordening plattelandsontwikkeling zijn opgenomen. De inventarisatie is uitgevoerd in de periode augustus – november 1998.

Er werd een begeleidingsgroep geformeerd bestaande uit Herman Wierenga, Gabriëlle Nuytens en Petra Berkhout van DL. De IKC-werkgroep bracht van tijd tot tijd werkdocumenten in ter bespreking in de begeleidingsgroep met als resultaat deze werkrapportage. Het rapport dient als startdocument voor de LNV-projectgroep kaderverordening plattelandsontwikkeling.

In dit rapport staat een eerste inventarisatie van de plannen van de provincies met een toets aan de concept kaderverordening plattelandsontwikkeling. De plannen zijn op onderdelen globaal van karakter of ze zijn nog in ontwikkeling. In dit stadium hebben wij dan ook niet de pretentie gehad om een volledig overzicht te kunnen geven. Bij het toetsen van de plannen aan de conceptteksten van de kaderverordening plattelandsontwikkeling hebben wij veel inschattingen gemaakt. Het is dan ook niet de bedoeling dat wij de resultaten hiervan als vaststaand feit presenteren.

Ir. H.A. Gonggrijp
Hoofd Informatie- en KennisCentrum Landbouw

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	5
Samenvatting	7
1 Inleiding	9
1.1 De maatregelen in de kaderverordening plattelandsonwikkeling	9
2 Werkwijze	10
2.1 Inventarisatieronde bij provincies	10
2.2 Inpasbaarheid provinciale planvorming onder de kaderverordening plattelandsonwikkeling en onder v.o. 2078/92	10
3 Resultaten inventarisatieronde	10
3.1 Noord Nederland (Groningen, Friesland, Drenthe)	10
3.2 Overijssel	10
3.3 Gelderland	10
3.4 Flevoland	10
3.5 Noord-Holland	10
3.6 Zuid-Holland	10
3.7 Utrecht	10
3.8 Zeeland	10
3.9 Noord-Brabant	10
3.10 Limburg	10

4	Inschatting inpasbaarheid van de plannen	10
4.1	Analyse van de vier gebieden	10
4.1.1	De Venen	10
4.1.2	NUBL	10
4.1.3	Noord-Holland	10
4.1.4	REONN	10
4.1.5	Karakteristieken van de vier referentiegebieden	10
4.2	Inschattingen per provincie	10
4.2.1	Haalbaarheid van de plannen van de provincies naar thema's	10
4.2.2	Investerings die in inpasbaar lijken voor de kaderverordening plattelandsontwikkeling naar thema's	10
4.2.3	Investerings die inpasbaar lijken voor Vo. 2078/92 naar thema's	10
4.2.4	Samenvattend overzicht van de provincies	10
Bijlage 1:	Rijksbegroting	10
Bijlage 2:	Geraadpleegde mensen	10

Samenvatting

Inventarisatieronde

De inventarisatieronde bij de provincies leverde onder meer de volgende bevindingen op:

- in de gebiedsplannen zijn vaak natuurontwikkeling en waterbeheer opgenomen;
- plannen voor onderwerpen als recreatie en toerisme zijn gedetailleerd uitgewerkt;
- de plannen voor de landbouw zijn veelal niet gedetailleerd uitgewerkt; er is relatief weinig vermeld over omschakeling naar biologische landbouw, verplaatsing van aantal bedrijven, stimuleren van streekproducten, agrarisch natuurbeheer, verbreding inkomen agrariërs, landbouw met verbrede doelstelling, etc.;
- de meeste plannen bij de provincies zijn nog in de voorbereidingsfase en er is derhalve sprake van een globaal inzicht in de financiële onderbouwing;
- bij veel provincies bleek de concept kaderverordening plattelandsontwikkeling onbekend;
- bij de provincies worden de onderwerpen door meerdere personen behandeld, er is geen sprake van één aanspreekpunt;
- ook andere ministeries zijn betrokken bij gebiedsgerichte plannen, ieder met een eigen accent in de benadering zoals VROM (o.a. ROM-gebieden, BGM, NU), V&W (water), EZ (bedrijventerreinen en MKB), SZW (scholingsprogramma's).

Geanalyseerde plannen

Uit een nadere analyse van diverse gebiedsgerichte plannen (De Venen, NUBL, Noord-Holland en REONN) kwam het volgende naar voren:

- de plannen zijn integraal dat wil zeggen landbouw is er 'slechts' een onderdeel van. Landbouw is aan de orde in het kader van hervestiging, bedrijfsverplaatsing, kavelruil, landbouw met verbrede doelstelling en biologische landbouw;
- veel plannen zijn gericht op de ontwikkeling van het platteland, terwijl de aspecten van de primaire bedrijfsvoering onderbelicht blijven. Bij een doelgerichte omschrijving en expliciete opname van onderdelen voor de landbouwbedrijfsvoering kunnen meer aspecten onder de kaderverordening plattelandsontwikkeling vallen;
- de geanalyseerde plannen hebben een verschillende verdeling van de totale investeringen over de thema's: natuur, milieu, landbouw, recreatie en cultuurhistorie. De Venen is sterk georiënteerd op natuur, NUBL op milieu, landbouw en natuur, Noord-Holland op landbouw en niet ingedeeld en REONN op recreatie, landbouw en milieu.

Inschattingen investeringen

De plannen die uit de inventarisatieronde naar voren kwamen zijn ingeschat op de mate van haalbaarheid in de periode 2000 – 2006. De belangrijkste bevindingen zijn:

- circa 60% van de totale voorgenomen investeringen voor gebiedsgerichte plannen lijken realiseerbaar in de periode 2000 – 2006;
- de grootste post haalbaar geachte projecten (periode 2000 – 2006) betreft de thema's landbouw, gevolgd door milieu en natuur.

1 Inleiding

In de voorstellen van de Europese Commissie in Agenda 2000 is de kaderverordening plattelandsontwikkeling opgenomen. Volgens de Commissie zal de landbouw zich in de komende jaren moeten aanpassen aan diverse veranderingen. Daarnaast geldt dat landelijke gebieden in toenemende mate belangrijke functies vervullen op het gebied van milieu en recreatie; dit laatste schept ook weer nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden voor het platteland. De Commissie stelt voor deze ontwikkelingen te stimuleren door de kaderverordening plattelandsontwikkeling, die grotendeels een reorganisatie inhoudt van het huidige Europese beleid gericht op plattelandsontwikkeling. De kaderverordening loopt van 2000 tot en met 2006.

Voor het in aanmerking komen voor Brusselse cofinanciering van maatregelen op het gebied van plattelandsontwikkeling vraagt de Commissie zogenaamde rurale ontwikkelingsplannen (ROP) van de lidstaten. De rurale ontwikkelingsplannen moeten gemaakt worden op basis van artikel 39 van de concept kaderverordening plattelandsontwikkeling: *'... De in één en hetzelfde gebied toe te passen steunmaatregelen voor plattelandsontwikkeling worden in een enkel plan geïntegreerd telkens wanneer dat mogelijk is. Telkens wanneer het noodzakelijk is verscheidene plannen vast te stellen, wordt de onderlinge verhouding tussen de in die plannen beoogde maatregelen aangegeven en wordt zorg gedragen voor de verenigbaarheid en de coherentie ervan...'*.

Het is aan de lidstaten om te kiezen voor het best passende geografische niveau van de rurale ontwikkelingsplannen. De ROP's moeten een periode bestrijken van 2000 tot en met 2006.

De directie Landbouw van LNV wilde in een vroeg stadium (najaar 1998) inzicht verwerven in de plannenmakerij van de provincies en die toetsen aan de concept kaderverordening plattelandsontwikkeling. Daarmee ontstaat een indruk van de inpasbaarheid van de nationale planvorming in de concept kaderverordening. Tevens wilde de directie landbouw deze plannen toetsen aan de Europese verordening 2078/92 Landbouwmilieumaatregelen, omdat deze verordening onderdeel gaat uitmaken van de nieuwe kaderverordening. Nederland is immers gebaat bij het uiteindelijk realiseren van een hoge inpasbaarheid van de plannen onder de Europese regelingen.

Deze rapportage gaat in op:

- de conceptteksten van de kaderverordening plattelandsontwikkeling (Par. 1.1);
- de geïnventariseerde plannen van de provincies (H. 3);
- de inpasbaarheid in de kaderverordening plattelandsontwikkeling en Vo. 2078/92 (H. 4).

De auteurs realiseren zich dat er gewerkt is met veel onzekerheden, maar desalniettemin geeft het rapport een goed beeld dat kan dienen als basis voor nader overleg met de provincies over de ontwikkeling van het platteland.

1.1 De maatregelen in de kaderverordening plattelandsontwikkeling

De Europese Commissie beoogt met Agenda 2000 onder meer een vereenvoudiging van de regelgeving omtrent het plattelandsbeleid te realiseren. Daartoe stelt zij een kaderverordening plattelandsontwikkeling voor waarin diverse bestaande horizontale steunmaatregelen worden samengevoegd en nieuwe steunmaatregelen worden toegevoegd. De belangrijkste maatregelen in de concept verordening zijn:

1. Investeringssteun voor landbouwbedrijven
Vo. 950/97: in Nederland de Investeringsregeling Primaire Landbouw en de Regeling Structuurverbetering Glastuinbouw;

2. Vestiging jonge ondernemers
Vo. 950/97: in Nederland geen gebruik van gemaakt; er is wel extra investeringssteun voor jonge boeren;
3. VUT
Vo. 2079/92: in Nederland geen gebruik van gemaakt;
4. Probleemgebieden
Vo. 950/97: in Nederland RBON passief beheer;
5. Milieumaatregelen
Vo. 2078/92: in Nederland biologische productie methoden, demonstratie- en bewustmakingsprojecten, netwerk landelijke wandelpaden, EU-cursussen, RBON actief beheer, zeldzame landbouwhuisdierrassen;
6. Verbetering verwerking en afzet
Vo. 951/97: in Nederland investeringsregeling verwerking en afzet landbouwproducten;
7. Bosbouw
Vo. 2080/92, 867/90, 1610/89: in Nederland o.a. bebossing landbouwgrond en (nog in te stellen) investeringsregeling verwerking en afzet bosbouwproducten;
8. Bevordering van de aanpassing en de ontwikkeling van plattelandsgebieden (nieuwe werkingssfeer voor heel Nederland, reeds bestaande steunmaatregelen voor doelstelling 5b-gebieden)
Voorgestelde steunmaatregelen (art. 31):
 - a. grondverbetering, herverkaveling;
 - b. oprichting bedrijfsverzorgingsdiensten en diensten ter ondersteuning van het bedrijfsbeheer voor de landbouw;
 - c. afzet kwaliteitsproducten;
 - d. verbetering levensomstandigheden;
 - e. dorpsvernieuwing en –ontwikkeling, bescherming en instandhouding van het landelijk erfgoed;
 - f. diversificatie bedrijvigheid (combineren van activiteiten), aanboren alternatieve inkomstenbronnen;
 - g. waterbeheer in de landbouw;
 - h. ontwikkeling, verbetering plattelandsinfrastructuur;
 - i. bevordering toeristische, ambachtelijke activiteiten;
 - j. milieubehoud en beheer van plattelandsgebieden;
 - k. herstel van door natuurramp beschadigd agrarisch productiepotentieel en treffen van passende preventieve voorzieningen;
 - l. financiële instrumenten.

De kaderverordening plattelandsontwikkeling zal reeds bekende regelingen gaan bevatten maar ook nieuwe activiteiten kunnen steunen (zie onder 8). Dit betekent voor de Nederlandse situatie dat reeds bestaande plannen en activiteiten kunnen voortgaan, maar dat bovendien beleidsruimte ontstaat voor nieuwe activiteiten die voor cofinanciering in aanmerking kunnen komen.

2 Werkwijze

De gevolgde werkwijze valt uiteen in twee delen:

1. inventarisatie bij provincies in het najaar 1998;
2. inschatting van de inpasbaarheid van de Nederlandse plannen onder de concept kaderverordening plattelandsontwikkeling en onder Vo. 2078/92.

Op beide onderdelen gaan wij nader in.

2.1 Inventarisatieronde bij provincies

In eerste instantie is een inventarisatie van de plannen van de provincies gemaakt. Hierbij zijn in samenwerking met de LNV-Regiodirecties, de provincies bezocht in de maanden augustus tot oktober 1998. Bij de provincies werden de aanwezige gebiedsplannen uitgereikt of ze werden alsnog nagestuurd. Een aantal provincies had voor de hele provincie nog geen plannen met voorgenomen maatregelen uitgewerkt of de plannen waren weinig gedetailleerd vormgegeven.

Op basis hiervan hebben wij een inschatting gemaakt naar vier thema's waaronder de voorgenomen maatregelen beschreven waren:

- natuur: o.a. aankoop van grond, aanleg en ontwikkeling van natuur, grondwaterpeilveranderingen, beheer natuurgebieden, beheersovereenkomsten;
- recreatie: o.a. aanleg en onderhoud van recreatiegebieden, bezoekerscentra en infrastructuur, aanleg recreatieroutes (fiets-, wandel- en vaarroutes), promotie;
- landbouw: o.a. kavelruil, mineralenmanagement, ammoniakreductie, vergoedingen voor wateroverlast, streekproducten;
- cultuurhistorie: o.a. beschermde dorpsgezichten, behoud karakteristieke gebouwen;
- milieu: o.a. aanpak bodemverontreiniging, terugdringen waterverontreiniging, reduceren nutriënten-emissies, saneren van riool overstorten.

De resultaten van deze inventarisatie staan in hoofdstuk 3 beschreven.

2.2 Inpasbaarheid provinciale planvorming onder de kaderverordening plattelandsontwikkeling en onder v.o. 2078/92

Het resultaat van de inventarisatieronde werd gekenmerkt door een grote mate van verscheidenheid in gedetailleerdheid en in concreetheid.

De werkgroep heeft een 4-tal stappen bedacht om met het resultaat van de inventarisatie aan de slag te kunnen gaan.

Stap 1 (kiezen referentiegebieden)

Kiezen en analyseren van een aantal wel concrete en gedetailleerde plannen om daarmee uitspraken te kunnen doen voor de totale inventarisatie.

Dit leidde tot de keus voor vier plannen die een groot gebied dekken:

- REONN (Noord Nederland);
- Noord-Holland;
- De Venen (onderdeel Groene Hart);
- NUBL (Noord-Brabant en Limburg).

Deze 4 plannen bevatten redelijk concrete en gedetailleerde maatregelen, en qua aard en grondsoort waarop ze betrekking hebben, zijn ze een redelijke afspiegeling van de landbouwkundige situatie in Nederland. Wij noemen ze referentiegebieden.

Stap 2 (haalbaarheid)

Wij maakten voor elk van deze 4 plannen een inschatting van de haalbaarheid van de maatregelen in de periode 2000 – 2006. Bij deze inschatting hebben de volgende afwegingen een rol gespeeld:

- duur van het project: als de looptijd van een project langer is dan de periode 2000 – 2006 is de haalbaarheid lager ingeschat;
- vrijwillige grondverkoop door agrariërs voor natuur- en recreatieontwikkeling: voor deze categorie projecten is de haalbaarheid laag ingeschat. Voor de natuur- en recreatieprojecten die op deze grond uitgevoerd beogen te worden, is de haalbaarheid eveneens laag ingeschat;
- deelname aan vrijwillige beheersovereenkomsten: deze projecten zijn lager ingeschat;
- concreetheid van de plannen: als de plannen nog in een zeer globaal stadium beschreven waren, is de haalbaarheid lager ingeschat.

Al met al zijn wij voor de periode 2000 - 2006 uitgegaan van de volgende haalbaarheidsniveaus:
0%, 25 %, 50%, 75%, 100%.

Stap 3 (inpasbaarheid)

Vervolgens is de stap gemaakt om van de haalbaar geachte projecten na te gaan in welke mate deze 'passen' onder de concept kaderverordening plattelandsontwikkeling en de Vo. 2078/92.

Onze interpretatie van de teksten van de concept kaderverordening plattelandsontwikkeling en de teksten van de Vo. 2078/92 is het toetsingscriterium hierbij geweest.

Het resultaat van stap 3 is dat er voor deze 4 plannen een beeld is ontstaan van de inpasbaarheid onder de kaderverordening plattelandsontwikkeling en de Vo. 2078/92.

Paragraaf 4.1 schetst de resultaten van de stappen 2 en 3.

Stap 4 (opschaling)

De exercitie met betrekking tot de 4 plannen is 'opgeschaald' naar de gehele inventarisatie. De haalbaarheid en de inpasbaarheid die voor de vier plannen is ingeschat, werd gebruikt voor de provinciale inventarisaties.

Aan de provincies hebben wij een 'referentiegebied' toegedeeld. De verdeling is als volgt:

Referentiegebied	Provincie
REONN	Groningen
REONN	Friesland
REONN	Drenthe
NUBL	Overijssel
NUBL	Gelderland
NUBL	Noord-Brabant
NUBL	Limburg
De Venen	Utrecht
De Venen	Zuid-Holland
Noord-Holland	Noord-Holland
Noord-Holland	Flevoland
p.m.	Zeeland

De resultaten van de haalbaarheid en de inpasbaarheid voor de provinciale inventarisaties zijn in paragraaf 4.2 vermeld.

3 Resultaten inventarisatieronde

De meeste provincies hebben (een aantal) gebiedsplannen ontwikkeld waarin een integrale aanpak wordt voorgesteld. Het gaat dan om toerisme en recreatie, natuurontwikkeling, water, toekomstgerichte duurzame landbouw, verbrede landbouw en soms infrastructuur (in kader van verkeersveiligheid en bereikbaarheid). De plannen zijn, afhankelijk van het stadium waarin ze verkeren, nog niet allemaal even gedetailleerd uitgewerkt. De meeste zijn nog niet ver uitgewerkt, in sommige gevallen is er slechts sprake van een contourennota. Daarnaast zijn er landelijk geldende themagerichte plannen in het kader van WCL en BGM (Bijdrage Regeling Gebiedsgericht Milieubeleid van VROM).

Bevindingen algemeen:

- in de gebiedsplannen zijn vaak natuurontwikkeling en waterbeheer opgenomen;
- plannen voor onderwerpen als recreatie, toerisme zijn gedetailleerd uitgewerkt;
- de plannen voor de landbouw zijn veelal niet gedetailleerd uitgewerkt; er is relatief weinig vermeld over omschakeling naar biologische landbouw, verplaatsing van aantal bedrijven, stimuleren van streekproducten, agrarisch natuurbeheer, verbreding inkomen agrariërs, landbouw met verbrede doelstelling, etc.

3.1 Noord Nederland (Groningen, Friesland, Drenthe)

In de noordelijke provincies wordt relatief veel geld ingezet voor landbouw en recreatie/toerisme. Voorts vraagt de ontwikkeling van de Blauwe Stad *f* 480 miljoen.

De kern van de nieuwe plannen voor Noord Nederland vormt het, door de commissie Langman opgestelde, Regionaal Ontwikkelingsplan voor Noord Nederland (REONN). In het Regeerakkoord is steun aan dit plan toegezegd.

Een onderdeel van REONN is het programma voor het landelijk gebied en dat omvat de volgende onderdelen:

- versterking/verbreding van de landbouwsector;
- versterking landbouw/milieu;
- versterking landbouw/natuur;
- versterking biologische landbouw;
- versterking landschappelijke kwaliteit en bosontwikkeling;
- versterking recreatie/toerisme.

De kosten van het programma voor het landelijk gebied zijn gesteld op *f* 4 miljard.

Overzicht van totale kosten (*x f* miljoen) van gebiedsgericht beleid in de provincies Groningen, Friesland en Drenthe.

	Totaal projecten
Totaal	4.038
wv. natuur	130
wv. recreatie	1.445
wv. landbouw	1.425
wv. cultuurhistorie	25
wv. overige	1.013

3.2 Overijssel

Globaal gezien zijn of worden er provinciedekkende, gebiedsgerichte plannen opgesteld waarin rekening gehouden wordt met de reconstructiegebieden in het kader van de reconstructiewet. De indruk bestaat dat in de meer uitgekristalliseerde plannen in Overijssel

relatief weinig geld beschikbaar is gesteld voor de landbouw. Mede gezien de aard van de gebieden gaat de geldstroom vooral naar natuur en recreatie. Verder komt in zuid Twente de stadsrandproblematiek voor. Voor stadsuitbreiding moet natuur wijken dat weer elders gecompenseerd dient te worden. Dat vraagt grote investeringen. De totale investeringsplannen bedragen globaal f 770 miljoen. Omdat met jaarbegrotingen wordt gewerkt zijn geen nauwkeurige bedragen voor de toekomst bekend.

Voor Overijssel zijn de volgende gebiedsgerichte plannen ontwikkeld of in ontwikkeling:

- Noordwest Overijssel: het plan verkeert in de uitvoeringsfase. Er is met name sprake van landinrichting. De globale totale investeringen voor de overheden bedragen f 140 miljoen, waarvan f 50 miljoen voor het verwerven van landbouwgrond en bedrijven. Over de investeringen zijn meer gedetailleerde gegevens beschikbaar. Uitvoeringsperiode 15 jaar vanaf 1996;
- Vecht-Regge: dit gebied omvat voor het overgrote deel het WCL Vecht-Regge. Er is in 1998 een ontwerp gebiedsperspectief opgesteld waarvan de uitvoering doorloopt tot na 2005. De kosten van de globale uitvoeringsmaatregelen voor de publieke sector bedragen tenminste f 200 miljoen;
- Noordoost Twente: hierin is ook WCL Noordoost-Twente opgenomen. Voor de looptijd van 10 jaar zijn de investeringen in totaal op ca. f 30 miljoen geraamd;
- Zuid Twente: dit plan is in ontwikkeling en de looptijd is nog onbekend. De totale investeringen zijn geraamd op f 30 miljoen per jaar (de reconstructie van de intensieve veehouderijgebieden is hierbij nog niet inbegrepen). Voor een periode van 10 jaar in totaal f 300 miljoen. In dit gebied doet zich een speciale stadsrand problematiek voor. Bij uitbreiding van de rode zone moet natuur verdwijnen die op zijn beurt elders gecompenseerd moet worden. Dit vraagt veel extra gelden;
- Voor de voortzetting van de doelstelling 2 gebieden van de structuurfondsen is een positionpaper in voorbereiding;
- Interreg: er zijn 2 gebieden die eronder vallen;
- Euregio;
- Sallandschouw: landschapszorg en plattelandsvernieuwing.

Voor Salland is geen plan in voorbereiding. Dit gebied valt onder de concept reconstructiewet evenals Noordoost Twente.

Overzicht van totale kosten (x f miljoen) van gebiedsgericht beleid in de provincie Overijssel; doordat de plannen erg globaal omschreven zijn, kan vooralsnog geen onderverdeling naar de thema's gemaakt worden.

	Totaal projecten
Totaal	770
wv. natuur	
wv. recreatie	
wv. landbouw	
wv. cultuurhistorie	

3.3 Gelderland

Voor een groot deel van de provincie zijn gebiedsgerichte plannen ontwikkeld of in ontwikkeling. Deels overlappen deze plannen de gebieden uit de concept reconstructiewet of ze vallen samen met een WCL-gebied. De indruk bestaat dat er relatief veel geld wordt gereserveerd voor de landbouw. Plannen m.b.t. de Veluwe en de Graafschap bevatten relatief veel landgoederen. Naar de verdere toekomst toe zijn de begrotingen niet altijd voorhanden i.v.m. het hanteren van jaarbegrotingen.

De totale investeringsplannen bedragen globaal f 1.800 miljoen.

De inventarisatie in Gelderland leverde de volgende gebiedsgericht plannen op. Ze zijn ontwikkeld of zijn nog in ontwikkeling:

- Gebiedsperspectief voor het WCL De Graafschap: in 1997 is de nota "Kansen aanpakken daar waar ze liggen" vastgesteld. Kenmerkend voor dit WCL-gebied zijn de 60 landgoederen, 500 beschermde monumenten en de rijkdom aan landschapstypen en natuurwaarden. De totale kosten voor de periode 1997 t/m 2001 zijn begroot op f 9,3 miljoen. Het project verkeert in het begin van de uitvoeringsfase;
- Stichting WCL-Winterswijk: het WCL-gebied omvat een groter areaal dan alleen Winterswijk omdat ook een vijftal omliggende gemeenten deelnemen. Het project verkeert dit jaar in het vijfde jaar van de uitvoeringsfase. Tot dit moment bedragen de totale investeringen bijna f 7,0 miljoen;
- Stichting vernieuwing Gelders Vallei: dit project is provincie overschrijdend met Utrecht en loopt voor de periode 1993- 2008. Dit gebied is tevens een ROM-gebied. De totale kosten voor het eerste deel zijn begroot op f 200 miljoen met inbegrip van de kosten voor het bedrijfsleven. Voor de vervolgperiode is, op dezelfde basis, een zeer globale schatting gemaakt van f 550 miljoen, waarvan ruwweg f 320 miljoen voor landbouw, f 150 miljoen voor de realisering van de EHS en f15 miljoen voor recreatie;
- WCL Veluwe: tot heden bedragen de totale investeringen f 5,3 miljoen;
- Gelderland & Europese Structuurfondsen 2000 - 2006, positionpaper. De speerpunten vormen de industriële ontwikkeling (multimodale vervoerscorridor met overslagpunten voor de Betuwelijn), platteland vernieuwing en dynamische steden (o.a. Nijmegen/Arnhem). In totaal bedraagt de investering f 4,6 miljard, waarvoor een EU-bijdrage van f 1,3 miljard wordt gevraagd. Voor platteland vernieuwing bedraagt de beoogde investering f 850 miljoen waarvoor een EU-bijdrage van f 260 miljoen wordt gevraagd;
- Interreg: stimuleren van samenwerking tussen lidstaten op het gebied van ruimtelijke ordening (o.a. transport) en de bestrijding van hoog water. Dit onderdeel is in de positionpaper ondergebracht;
- Fort St. Andries: in het totaalgebied vallen deelgebieden uit de landinrichtingen Maaskant en Land van Maas en Waal. De natuurontwikkeling is gekoppeld aan de dijkverbetering en wordt er deels uit gefinancierd. Tevens is er een koppeling met strategische groenprojecten. De investeringen, in totaal f 168 miljoen (incl. verwerving van grond voor reservaat en natuurontwikkeling), zijn vrijwel geheel gericht op natuurontwikkeling en recreatie/toerisme;
- Hummelo-Keppel: het oudste gebiedsgerichte beleid verschuift van landbouw en milieu naar natuur en natuurbeheer;
- Gelders Poort: tot heden bedragen de totale investeringen f 4,0 miljoen;
- Veluwe;
- Neede-Borculo: relatief klein gebied. Tot heden bedragen de totale investeringen f1,7 miljoen;
- Oostelijke Veluwerand;
- Groesbeek: relatief klein gebied met ruilverkaveling.

Ruwweg zijn er provinciedekkend gebiedsplannen gemaakt of in ontwikkeling met name ook als er aanvullend rekening wordt gehouden met de beoogde gebieden in de reconstructiewet.

Overzicht van totale kosten (x f miljoen) van gebiedsgericht beleid in de provincie Gelderland; doordat de plannen voor het merendeel op specifieke onderdelen globaal omschreven zijn, kan geen onderverdeling naar de thema's gemaakt worden.

	Totaal projecten
Totaal	1.800
wv. natuur	
wv. recreatie	
wv. landbouw	
wv. cultuurhistorie	

3.4 Flevoland

Er zijn nog geen plannen ontwikkeld. De plannen die er zijn, zijn gericht om de afbouw van doelstelling 1 uit te werken.

3.5 Noord-Holland

Noord-Holland heeft voor de meeste regio's plannen voor de ontwikkeling van het platteland. De plannen zijn nog niet allemaal even ver uitgewerkt. Een aantal plannen is al in uitvoering, maar er zijn ook plannen die nog in voorbereiding zijn. De looptijd varieert van 5 tot 20 jaar. De opstellers van de plannen vermelden dat de bedragen globale inschattingen zijn. In de plannen staan maatregelen verwoord die betrekking hebben op onder meer de volgende zaken: er wordt landbouwgrond gekocht voor de ontwikkeling van natuur, natuurgebieden worden ingericht, landbouwgebieden worden opnieuw ingericht en er worden recreatieterreinen aangelegd. De volgende regio's met totaal bedragen worden onderscheiden. Een aantal plannen zijn al door LNV goedgekeurd en van een subsidie voorzien.

Regio's	
Gewest Kop van Noord-Holland	97 mln.
Holland Bloementuin	150 mln.
Plattelandsvernieuwing in Beemster	2 mln.
Groene IJmond	35 mln.
Binnenduinrand Zuid Kennemerland	p.m.
Landschapsstructuurplan Oostelijke IJmond	25 mln.
Aanleg groengebied op voormalig bedrijfsterrein Muiden	6 mln.
Inrichting groengebied Bloemendalerpolder	12 mln.
Anko-project	40 mln.
Herontwikkeling recreatiegebied Naarderbos	5 mln.
Meervoudig ruimtegebruik met waterberging	p.m.
Haarlemmermeer	250 mln.

Overzicht van totale kosten (x f miljoen) van gebiedsgericht beleid in de provincie Noord-Holland.

	Totaal projecten
Totaal	657
wv. natuur	97
wv. recreatie	80
wv. landbouw	225
wv. water	25
wv. landverwerving	230

Grondverwerving is een belangrijke factor die de voortgang bepaald van de uitvoering. De grondaankoop is immers vaak op vrijwillige basis en de boeren staan niet overal te springen om hun grond te verkopen voor de aanleg van natuur, terwijl compensatiegrond niet altijd voorradig is.

De milieucoöperatie Waterland is niet in deze inventarisatie opgenomen.

3.6 Zuid-Holland

Voor Zuid-Holland zijn de meeste projecten beschreven binnen Het Groene Hart. Er zijn plannen voor de Lopikerwaard, Alblasserwaard en Vijfherenland, Hollands plasseengebied en Midden-Holland. De financiering vindt plaats via de kwaliteitsimpuls groene hart. Het is een herinrichting van het veenweidegebied en de aanleg van bossen zoals het Bentwoud. Hiervoor moet grond aangekocht worden van agrariërs.

De kosten van de plannen staan niet aangegeven. Het Hollands plassengebied kan pas worden ontwikkeld als er meer duidelijk is over de plannen van Schiphol en de HSL. De provincie heeft een schatting gemaakt voor het totale gebied van ca. 1 miljard gulden.

Overzicht van totale kosten (x f miljoen) van gebiedsgericht beleid in de provincie Zuid-Holland.

	Totaal projecten
Totaal	1.010
wv. natuur	120
wv. recreatie	130
wv. landbouw	330
wv. milieu	60
wv. water	50
wv. landverwerving	320

3.7 Utrecht

De provincie Utrecht heeft voor de meeste gebieden plannen uitgewerkt. Het westen van de provincie ligt in het Groene hart. Een aantal plannen zijn daarom provincie overschrijdend. Er wordt landbouwgrond gekocht voor de ontwikkeling van natuur, natuurgebieden worden ingericht, landbouwgebieden worden opnieuw ingericht en er worden recreatieterreinen aangelegd. Een aantal plannen zijn al door LNV goedgekeurd en van een subsidie voorzien.

De volgende regio's met totaal bedragen worden onderscheiden:

De Venen	515 mln.
Langbroekerwetering	124 mln.
Noordoever-Nederrijn	p.m.
RAK Kromme Rijn	p.m.
Groenraven-oost	p.m.
Nationaal park Utrechtse heuvelrug	p.m.
Gooi- en vechtstreek	326 mln.
Groot groen gebied Utrecht	77 mln.

Overzicht van totale kosten (x f miljoen) van gebiedsgericht beleid in de provincie Utrecht.

	Totaal projecten
Totaal	1.027
wv. natuur	112
wv. recreatie	119
wv. landbouw	305
wv. milieu	51
wv. water	120
wv. landverwerving	320

3.8 Zeeland

Zeeland opteert voor een doelstelling 2-gebied. Hun opties hiervoor zijn:

- landbouwherstructurering: noodzaak van een vernieuwd integraal plattelandsbeleid;
- stads- en dorpsvernieuwing en infrastructurele herstructurering;
- stimulering van de kwaliteit van de groene ruimte, waaronder recreatieve herstructurering en bevordering van de relatie stad/platteland;
- continuering van de grensoverschrijdende samenwerking.

Regioplannen zijn er in Zeeland nog niet. Er wordt hard gewerkt aan de uitwerking van de provinciale nota "Vitaal platteland Zeeland".

3.9 Noord-Brabant

Noord Brabant heeft voor het NUBL-gebied plannen opgesteld. Het NUBL-gebied valt grotendeels samen met het gebied uit de ontwerp reconstructiewet in het zuiden des lands.

Noord Brabant heeft de volgende gebiedsgericht plannen ontwikkeld of in ontwikkeling:

- NUBL (plan van aanpak Nadere Uitwerking Brabant en Limburg): Het plan is provincie overschrijdend met Limburg en omvat Noord-Brabant ten oosten van Tilburg en noord en midden Limburg. In het plan zijn de ROM-projecten de Peel en Midden Brabant opgenomen. Het NUBL-gebied valt in grote lijnen samen met het reconstructiegebied varkenshouderij. De looptijd is van 1997 tot 1999 en wordt waarschijnlijk daarna voortgezet. De doelstellingen zijn versterking van de dynamiek in het landelijk gebied (landbouw), verbetering van de fysieke leefomgeving en samenhang in uitvoering intensiveren. De totale kosten bedragen bijna f 254 miljoen;
- integraal ontwikkelingsplan in relatie tot reconstructiewet;
- voor de rest van de provincie zijn er plannen in ontwikkeling voor een bedrag van 1 miljard gulden.

Overzicht van totale kosten (x f miljoen) van gebiedsgericht beleid in de provincie Noord-Brabant (incl. deel NUBL voor Limburg); doordat de plannen voor Noord-Brabant globaal zijn kan geen onderverdeling naar de thema's gemaakt worden.

	Totaal projecten
Totaal	1.254
wv. natuur	
wv. recreatie	
wv. landbouw	
wv. cultuurhistorie	

3.10 Limburg

Het college van Gedeputeerde Staten van Limburg heeft in een brief aan het kabinet een claim geformuleerd voor de periode 2000 - 2006 van in totaal f 600 miljoen uit Europese structuurfondsen, inclusief Interreg. Aan een nadere onderbouwing van deze claim wordt gewerkt. Op hoofdlijnen gaat het om de volgende thema's

Natuur en Landschap	200 mln.
Integraal Waterbeheer	75 mln.
Landbouw/milieu	75 mln.
Versterking Agrarische sector	80 mln.
Recreatie en Toerisme	75 mln.
Agrificatie	15 mln.

Overzicht van totale kosten (x f miljoen) van gebiedsgericht beleid in de provincie Limburg (excl. deel NUBL voor Limburg).

	Totaal projecten
Totaal	600
wv. natuur	200
wv. recreatie	75
wv. landbouw	170
wv. cultuurhistorie	p.m.

4 Inschatting inpasbaarheid van de plannen

In dit hoofdstuk staan inschattingen welk deel van de plannen in aanmerking zou kunnen komen voor Brusselse ondersteuning uit de kaderverordening plattelandontwikkeling en EU-verordening 2078/92. De Europese verordening 2078/92 Landbouwmilieumaatregelen gaat onderdeel uitmaken van de nieuwe kaderverordening plattelandontwikkeling. Eerst komt de beschrijving van de vier referentiegebieden en daarna worden de provincies behandeld.

4.1 Analyse van de vier gebieden

De plannen van de vier referentiegebieden zijn gedetailleerd bestudeerd en de investeringen zijn zo mogelijk ingedeeld naar de vijf thema's: cultuurhistorie, landbouw, milieu, natuur en recreatie.

Per project is een inschatting gemaakt van de haalbaarheid in de periode 2000 – 2006.

Vervolgens is een inschatting gemaakt welk deel van de haalbare investering inpasbaar is onder de kaderverordening plattelandontwikkeling of de Vo. 2078/92.

Het totale investeringsbedrag en de verdeling over de thema's is in onderstaande tabellen weergegeven. Vervolgens zijn in dezelfde tabellen de resultaten van de inschattingen opgenomen. In de laatste regel van de tabellen zijn de percentages van de totale investering per regeling opgenomen.

In de kolom bijdrage overheden zijn ook de bijdragen van de EU inbegrepen indien dit van toepassing is. Op basis van de beschikbare gegevens was een onderverdeling naar overheden en EU niet mogelijk.

4.1.1 De Venen

Tabel 4.1: De Venen (bedragen x f 1.000)

Thema's	Totale investering	Bijdrage overheden	Inschatting haalbaarheid 2000 - 2006		Inschatting kv. plattelandontwikkeling		Inschatting Vo. 2078/92	
			totaal	%	totaal	%	totaal	%
Cultuurhistorie	-	-	-	-	-	-	-	-
Landbouw	65.000	25.250	24.875	15	15.275	26	1.300	6
Milieu	13.650	3.000	6.100	4	1.000	2	1.000	5
Natuur	320.650	188.000	98.613	59	25.531	44	17.250	78
Recreatie	74.650	52.800	22.875	14	7.481	13	625	3
Niet ingedeeld	41.300	25.750	13.475	8	8.363	15	1.875	9
Totaal	515.250	294.800	165.938	100	57.650	100	22.050	101
% tot. Invest.		57	32		11		4	

De haalbaarheid in de periode 2000 - 2006 is ingeschat op 32%. Daarnaast hebben wij een inschatting gemaakt dat resp. 11% en 4% van het plan inpasbaar lijkt in de kaderverordening plattelandontwikkeling en in de Vo. 2078/92.

Uit de verdeling over de thema's komt naar voren dat de natuurcomponent een groot aandeel omvat.

Onder de thema's vallen de volgende onderdelen:

- Landbouw: kavelruil, bedrijfsvergroting, inrichting en verkaveling gebieden voor gespecialiseerde landbouw, landbouw met verbrede doelstelling, structuurverbetering landbouw, compensatie voor waterpeilwijziging, waterpeil landbouwgebieden;

- Milieu: mineralenmanagement, beheer en inrichting van watergangen en perceelsranden, reductie emissie glastuinbouw, reductie emissie rwzi, reductie waterverontreiniging recreatievaart, rioleringsmaatregelen;
- Natuur: verwerving grond en gebouwen, verplaatsing landbouwbedrijven, ondersteuning natuurverenigingen, natuurontwikkeling, reservaat, kwaliteitsverbetering natuurgebieden, aanpak bodemverontreiniging, beheersovereenkomsten, agrarisch natuurbeheer;
- Recreatie: verwerving grond, recreatief toeristische routestructuur, aanleg recreatiegebieden;
- Niet ingedeeld: verbrede bedrijfsvoering, inrichting waterhuishouding, reductie zware metalen, leefbaarheidsmaatregelen.

4.1.2 NUBL

Tabel 4.2: NUBL (bedragen x f 1.000)

Thema's	Totale investering	Bijdrage overheden	Inschatting haalbaarheid 2000 - 2006		Inschatting kv. plattelandsontwikkeling		Inschatting Vo. 2078/92	
			totaal	%	totaal	%	totaal	%
Cultuurhistorie	-	-	-	-	-	-	-	-
Landbouw	73.800	21.250	69.325	36	13.305	31	5.515	31
Milieu	94.618	12.904	72.311	37	9.147	21	3.281	18
Natuur	63.690	26.277	30.918	16	7.478	18	6.932	38
Recreatie	15.950	4.170	11.493	6	11.253	26	133	1
Niet ingedeeld	10.300	8.195	10.300	5	1.375	3	2.200	12
Totaal	258.358	72.796	194.347	100	42.558	99	18.061	100
% tot. Invest.		28	75		16		7	

De haalbaarheid in de periode 2000 - 2006 is ingeschat op 75%. Daarnaast hebben wij een inschatting gemaakt dat resp. 16% en 7% van het plan inpasbaar lijkt te zijn in de kaderverordening plattelandsontwikkeling en in de Vo. 2078/92.

Uit de verdeling over de thema's komt naar voren dat de landbouw-, milieu- en natuurcomponent een groot aandeel omvatten.

Onder de thema's vallen de volgende onderdelen:

- landbouw: versterking samenwerking in keten, ontwikkeling glastuinbouw, ontwikkeling agrarische bedrijfsterreinen, bedrijfsdoorlichting, vernieuwing aanpak waterbeheer in landbouwgebieden;
- milieu: stimulering biologische landbouw, mineralenmanagement veehouderij, systematiek integrale milieuvergunning, graan voor mest, milieuzorg in de recreatiesector, verbetering oppervlakte- en grondwater, afvalwater agrarische bedrijven;
- natuur: natuurproductie en landschapsbeheer door boeren, opzetten experimenten, herbenutting bedrijfsgebouwen, objectgericht ammoniakbeleid, saneren ammoniakuitstoot natuurgebieden, versterking en realisering EHS, stimulering en aanleg landschapselementen, koppeling recreatie en natuur, herstel verdroogde natuurterreinen, beperking grondwatergebruik door landbouw en natuur;
- recreatie: toeristische neventak op landbouwbedrijven, recreatief toeristische routestructuur, recreatief medegebruik landelijk gebied, kwaliteitsverbetering dagrecreatie;
- niet ingedeeld: geïntegreerde strategische projecten, lokale initiatieven, versterking gemeentelijk beleid.

4.1.3 Noord-Holland

Tabel 4.3: Noord-Holland (bedragen x f 1.000)

Thema's	Totale investering	Bijdrage overheden	Inschatting haalbaarheid 2000 - 2006		Inschatting kv. plattelandsontwikkeling		Inschatting Vo. 2078/92	
			totaal	%	totaal	%	totaal	%
Cultuurhistorie	40.000		30.000	10	30.000	34	0	0
Landbouw	435.000		163.750	54	33.375	37	10.625	48
Milieu	-		-	-	-	-	-	-
Natuur	46.000		11.500	4	0	0	0	0
Recreatie	17.500		11.500	4	0	0	0	0
Niet ingedeeld	118.000		83.750	28	26.063	29	11.325	52
Totaal	656.500		300.500	100	89.438	100	21.950	100
% tot. Invest.			46		14		3	

De haalbaarheid in de periode 2000 - 2006 is ingeschat op 46%. Daarnaast hebben wij een inschatting gemaakt dat resp. 14% en 3% van het plan inpasbaar lijkt te kunnen zijn in de kaderverordening plattelandsontwikkeling en in de Vo. 2078/92. Uit de verdeling over de thema's blijkt dat de landbouwcomponent een groot aandeel omvat.

Onder de thema's vallen de volgende onderdelen:

- Cultuurhistorie: instandhouden en verbeteren historische bouwkunst en landschappen, landschapscultuurplan oostelijke IJmond;
- Landbouw: structuurverbetering IJmond, ontwikkeling projectvestiging bloembollenteelt, structuurverbetering landbouw;
- Natuur: uitbaggeren plassen, natuurontwikkeling;
- Recreatie: herinrichting Naarderbos, inrichting recreatiegebied Bloemendalerpolder;
- Niet ingedeeld: blauwe netwerk, Weg van de Vikingen, plattelandsvernieuwing Beemster, van Kennemerland tot Kennemerhof, gebiedsprogramma Noord-Holland midden.

4.1.4 REONN

Tabel 4.4: REONN (bedragen x f 1.000)

Thema's	Totale investering	Bijdrage overheden	Inschatting haalbaarheid 2000 - 2006		Inschatting kv. plattelandsontwikkeling		Inschatting Vo. 2078/92	
			totaal	%	totaal	%	totaal	%
Cultuurhistorie	215.000	115.000	167.500	8	46.375	5	14.578	3
Landbouw	860.000	340.000	430.000	20	430.000	44	2.500	1
Milieu	590.000	315.000	372.500	17	193.125	20	193.125	45
Natuur	285.000	235.000	191.250	9	178.750	18	178.750	42
Recreatie	1.430.000	510.000	725.000	34	94.313	10	22.875	5
Niet ingedeeld	658.000	435.000	247.000	12	36.700	4	14.600	3
Totaal	4.038.000	1.950.000	2.133.250	100	979.263	101	426.428	99
% tot. Invest.		48	52		24		11	

De haalbaarheid in de periode 2000 - 2006 is ingeschat op 52%. Daarnaast hebben wij een inschatting gemaakt dat resp. 24% en 11% van het plan inpasbaar lijkt te kunnen zijn in de kaderverordening plattelandsontwikkeling en in de Vo. 2078/92. Uit de verdeling over de thema's blijkt dat de landbouw- en recreatiecomponent een groot aandeel omvatten.

Onder de thema's vallen de volgende onderdelen:

- Cultuurhistorie: versterking cultuurhistorisch erfgoed, plattelandsvernieuwing;

- Landbouw: versterking/verbreding sector, landinrichting, waterbeheer;
- Milieu: landbouw en milieu, kennisontwikkeling, biologische landbouw, sanering overstorten en aanleg riolering;
- Natuur: landbouw en natuur, uitbreiding natuurgebieden/EHS, versterking landschappelijke kwaliteit;
- Recreatie: blauwe stad, Fries merengebied, kwaliteitsverbetering recreatiegebieden, versterking toeristische marktsector, verbetering watersportmogelijkheden;
- Niet ingedeeld: versterking glastuinbouw, plattelandsvernieuwing Hunzegebied, kwaliteitsverbetering natuurgebieden, bosontwikkeling, versnellen landinrichtingsprojecten, nieuwe opzet openbaar vervoer landelijk gebied, stimulering werkgelegenheid.

4.1.5 Karakteristieken van de vier referentiegebieden

Samenvattend komen wij tot het volgende overzicht

Tabel 4.5: Karakteristieken vier referentiegebieden(in %)

Plan	Totale investeringen	Inschatting haalbaarheid 2000 - 2006	Inschatting kv. plattelandsontwikkeling	Inschatting Vo. 2078/92
De Venen	100	32	11	4
NUBL	100	75	16	7
Noord-Holland	100	46	14	3
REONN	100	52	24	11

De referentiegebieden hebben een verschillende verdeling van de totale investeringen over de thema's. De Venen is sterk georiënteerd op natuur, NUBL op milieu, landbouw en natuur, Noord-Holland op landbouw en niet ingedeeld en REONN op recreatie, landbouw en milieu.

4.2 Inschattingen per provincie

Op basis van de karakteristieken van de vier referentiegebieden hebben wij op provincieniveau een inschatting gemaakt van de haalbaarheid, verdeling over de thema's, inpasbaarheid in de concept kaderverordening plattelandsontwikkeling, inpasbaarheid in Vo. 2078/92. Wij zijn daarbij uitgegaan van de eerder kenbaar gemaakte referentiegebieden per provincie.

4.2.1 Haalbaarheid van de plannen van de provincies naar thema's

Tabel 4.6: Inschatting van de haalbaarheid van de investeringen per thema (x f mln.)

Provincie	Totaal investeringen	Inschatting haalbaarheid 2000 – 2006	Waarvan natuur	Waarvan recreatie	Waarvan landbouw	Waarvan cultuur-historie	Waarvan milieu	Waarvan niet ingedeeld
Noord Ned.	4.038	2.133	191	725	430	168	373	247
Overijssel	770	578	92	34	206	0	215	31
Gelderland	1.800	1.350	215	80	481	0	502	72
Utrecht	1.027	329	195	45	49	0	12	27
Flevoland		400	15	15	218	40	0	111
Noord-Holland	657	301	12	12	164	30	0	84
Zuid-Holland	1.010	323	192	45	49	0	12	26
Zeeland								
Noord-Brabant	1.254	941	150	56	335	0	350	150
Limburg	600	450	72	27	160	0	167	24
Totaal	11.156	6.803	1.133	1.038	2.093	237	1.631	671

Uit tabel 4.6 komt naar voren dat ruim de helft van de plannen (*f* 6,8 mld.) haalbaar is in de periode 2000 – 2006. Tevens blijkt dat de landbouw- en de milieucomponent daarin het meest omvangrijk zijn.

4.2.2 Investerings die in inpasbaar lijken voor de kaderverordening plattelandontwikkeling naar thema's

Tabel 4.7: Inschatting investeringen voor kaderverordening plattelandontwikkeling per thema (*x f* mln.).

Provincie	Inschatting kv. plattelandontwikkeling ¹	Waarvan natuur	Waarvan recreatie	Waarvan landbouw	Waarvan cultuur-historie	Waarvan milieu	Waarvan niet ingedeeld	Referentiegebied
Noord Ned.	979	179	94	430	46	193	37	REONN
Overijssel	123	22	33	39	0	26	4	NUBL
Gelderland	288	51	76	90	0	62	9	NUBL
Utrecht	115	29	9	18	0	1	10	De Venen
Flevoland	400	0	0	149	134	0	117	NH
Noord-Holland	89	0	0	33	30	0	26	NH
Zuid-Holland	113	29	8	17	0	1	9	De Venen
Zeeland								
Noord-Brabant	201	35	53	63	0	43	6	NUBL
Limburg	96	17	25	30	0	21	3	NUBL
Totaal	2.405	361	299	869	211	348	221	

¹ Deel van de totale investeringen dat in aanmerking kan komen voor de kaderverordening plattelandontwikkeling in de periode 2000 - 2006.

Tabel 4.7 laat zien dat de landbouwcomponent met zijn aandeel van *f* 869 mln. het grootste deel vormt van de investeringen die onder de kaderverordening zouden kunnen vallen.

4.2.3 Investerings die inpasbaar lijken voor Vo. 2078/92 naar thema's

Tabel 4.8: Inschatting investeringen voor Vo. 2078/92 per thema (*x f* mln.).

Provincie	Inschatting Vo. 92/2078 ¹	Waarvan natuur	Waarvan recreatie	Waarvan landbouw	Waarvan cultuur-historie	Waarvan milieu	Waarvan niet ingedeeld	Referentiegebied
Noord Ned.	426	179	23	3	15	193	15	REONN
Overijssel	54	21	0	16	0	10	7	NUBL
Gelderland	126	48	1	38	0	23	15	NUBL
Utrecht	44	8	0	1	0	0	1	De Venen
Flevoland	200	0	0	97	0	0	103	NH
Noord Holland	22	0	0	11	0	0	11	NH
Zuid Holland	43	7	0	1	0	0	1	De Venen
Zeeland								
Noord Brabant	88	34	1	27	0	16	11	NUBL
Limburg	42	16	0	13	0	8	5	NUBL
Totaal	1.046	313	26	206	15	250	168	

¹ Deel van de totale investeringen dat in aanmerking komt voor verordening 92/2078 in de periode 2000 - 2006.

Tabel 4.8 laat zien dat natuur samen met milieu de grootste componenten vormen.

4.2.4 Samenvattend overzicht van de provincies

Tabel 4.9: Resultaat van de inschattingen op provinciaal niveau (x f mln.)

Provincie	Totaal investeringen	Inschatting haalbaarheid 2000 - 2006	Inschatting kv. plattelandsontwikkeling	Inschatting Vo. 2078 /92	Referentiegebied
Noord Ned.	4.038	2.133	979	426	REONN
Overijssel	770	578	123	54	NUBL
Gelderland	1.800	1.350	288	126	NUBL
Utrecht	1.027	329	115	44	De Venen
Flevoland		400	400	200	NH
Noord-Holland	657	301	89	22	NH
Zuid-Holland	1.010	323	113	43	De Venen
Zeeland					
Noord-Brabant	1.254	941	201	88	NUBL
Limburg	600	450	96	42	NUBL
Totaal	11.156	6.803	2.405	1.046	
Percentage totaal invest.		60	21	9	

Tabel 4.9 toont dat:

- circa 60% van de totale investeringen (f 6,8 mld.) van de gebiedsgerichte plannen lijkt haalbaar in de periode 2000 – 2006;
- circa f 2,4 miljard (21%) in aanmerking lijkt te komen voor een bijdrage in het kader van de kaderverordening plattelandsontwikkeling;
- circa f 1 miljard (9%) in aanmerking lijkt te komen voor een bijdrage in het kader van EU-verordening 2078/92.

Bijlage 1: Rijksbegroting

De bijdragen van de rijksbegroting voor de ontwikkeling en uitvoering van gebiedsgerichte plannen zijn terug te vinden in de begrotingen van LNV, VROM, EZ en Verkeer en Waterstaat. In deze bijlage zijn alleen LNV en VROM meegenomen. Het overzicht is globaal en niet compleet.

Strategische groenprojecten en Belvédère zijn bij voorbeeld niet terug te vinden in de begrotingsposten.

Voor een aantal horizontale maatregelen zijn de begrotingsposten weergegeven. Verder zijn de bijdragen van het rijk verwerkt in de gebiedsgerichte plannen in de provincies.

Begroting LNV voor de jaren 1998 en 1999

In de begroting van LNV is voor de diverse doeleinden een bedrag van respectievelijk *f* 490 en *f* 575 miljoen gereserveerd voor de jaren 1998 en 1999.

In de rijksbegroting 1999 van LNV zijn de volgende begrotingsbedragen (x *f* 1.000) opgenomen:

Nr./jaar		Begroot 1998	Begroot 1999
45/1972	Beëindigingvergoedingsregelingen	8.963	7.769
154/1996	Bijdrage regeling extensivering stierenhouderij	178	178
161/1994	Regeling stimulering Biologische productiemethode	3.499	2.135
162/1998	Subsidie regeling zeldzame landbouwhuisdierrassen	345	380
42/1991	Bijdrageregeling innovatieprojecten	1.104	108
177/1997	Stimuleringsregeling innovatie M&C	10.976	3.700
178/1997	Investeringsregeling M&C	3.543	12.230
180/1994	Regeling stimulering biologische productiemethode	1.106	3.722
183/1997	Regeling demonstratieprojecten M&C	3.297	6.993
	Overige regelingen stimuleringskader M&C	29.138	51.181
120/	Verwerking en afzet landbouwproducten (EU866/90)	3.575	1.531
101/1993	Regeling bijdragen particuliere terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties onderdeel verwerving natuurterreinen en reservaten	41.640	39.997
87/1993	Regeling bijdragen particuliere terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties onderdeel verwerving natuurontwikkeling	11.059	10.744
68/	Landinrichtingswerken. Standaard voorwaarden voor subsidieverlening landinrichtingswet	193.201	199.040
110/1994	Inrichting recreatie standaardvoorwaarden voor subsidie verlening wet open lucht recreatie	14.502	32.413
169/1993	Regeling bijdragen particuliere terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties, onderdeel inrichting natuurontwikkeling	260	6.852
70/1985	Regeling kavelruil (landinrichtingswet)	2.593	2.647
100/1993	Regeling bijdragen particuliere terreinbeherende natuurbeschermingsorganisaties, onderdeel	25.781	29.012

	beheer		
199/1998	Subsidieregeling natuurbeheer	14.921	20.377
95/1998	Regeling subsidiëring niet-terreinbeherende organisaties (PHB, arb.plaatsen en mat.kosten)	4.527	4.567
97/1998	Regeling subsidiëring niet-terreinbeherende organisaties (arb. Plaatsen en mat.kosten en coördinatie vrijwilligers werk)	7.792	7.862

Nr./jaar		Begroot 1998	Begroot 1999
75/1997	Regeling subsidie nationale en grensoverschrijdende parken	6.990	8.734
61/1993	Regeling beheersovereenkomsten en natuurontwikkeling (voormalige regeling beheersovereenkomsten 1993 en bergboerenregeling)	45.534	55.241
188/1998	Regeling versterking recreatie	0	5.704
96/1989	Regeling subsidiëring niet-terreinbeherende organisaties (exploitatie kosten educatieve en actievoerende organisaties)	4.706	4.209
86/	Soortenbescherming (wild)	3.923	3.503
182/	Stimuleringsregeling gebiedsgericht beleid (excl. WCL)	5.322	5.898
153/1996	WCL	13.583	15.760
181/1997	Stimuleringsregeling vernieuwing landelijk gebied	26.731	29.980
Totaal		490.787	574.466

Begroting VROM, Bijdrageregeling gebiedsgericht beleid (BGM)

Voor de periode 1996 t/m 1999 heeft VROM f 134 miljoen beschikbaar gesteld via de bijdrageregeling gebiedsgericht beleid. Voor de komende jaren (tot einde periode NMP-3) komt f 45 miljoen per jaar beschikbaar. Het programma wordt in een gewijzigde vorm gecontinueerd waarbij meer wordt afgerekend op het bereikte resultaat.

Voortbouwend op het NMP 2 waarin een gebiedsgerichte aanpak als belangrijke hoeksteen voor de uitvoering van milieubeleid wordt genoemd, heeft VROM de Bijdrageregeling gebiedsgericht beleid (BGM) opgesteld. De BGM wil een stimulans zijn voor de uitvoering, liefst integraal, van het milieubeleid in specifieke gebieden.

De bijdrageregeling is een zogenaamde kaderregeling en dus kunnen er ook andere geldstromen worden toegevoegd.

Voor de periode 1996 t/m 1999 is in totaal f 134 miljoen niet gelabeld geld beschikbaar. f 20 miljoen is gereserveerd voor bijdragen aan de uitvoering van plannen van aanpak in ROM-gebieden. De resterende f114 miljoen wordt over de provincies verdeeld volgens een vaste verdeelsleutel (1,25 % /provincie) aangevuld met een bedrag waarbij rekening is gehouden met omvang van de milieubelasting, de aanwezige of gewenste natuurwaarden en de kwetsbaarheid van gebieden voor verontreiniging. De indicatoren hiervoor zijn de verdeling van de oppervlakte EHS, de oppervlakte zandgrond in EHS en de oppervlakte "verstoord" gebied door geluid van bedrijven, snel- en spoorwegen en vliegvelden. De bijdragen per provincie variëren van f 5 tot f 16 miljoen.

VROM beschikt niet over een specificatie van bestede gelden naar thema's.

De BGM wordt in de toekomst voortgezet maar wel in een andere vorm. VROM is bereid deze regeling een interdepartementaal karakter te geven. In de voorbereiding daarvan zijn van LNV Zwetsloot in de werkgroep en v/d Zijden in de stuurgroep betrokken.

VROM wil in de vernieuwde c.q. interdepartementale regeling de middelen doelgericht en selectiever inzetten. Het liefste zouden ze voor gebiedsgericht beleid contracten willen afsluiten tussen overheden samen (rijk, provincie, etc) met betrokkenen in het gebied waarbij

wordt afgerekend op basis van geëffectueerde en meetbaar gestelde doelen. In deze geïntegreerde regeling zou ook WCL, reconstructie varkenshouderij en Gebeve ingebouwd moeten worden. Volgens NMP 3 is hiervoor f 45 miljoen per jaar beschikbaar.

Bijlage 2: Geraadpleegde mensen

LNV-Directie Noord Provincie Groningen	B. Muntjewerf H. Poortenga F. Mennenga
Provincie Friesland Provincie Drenthe	niemand niemand
LNV-Directie Oost Provincie Overijssel Provincie Gelderland	L. Kool W.J.J. Colaris J.A.W. van Haaren
LNV-Directie Noord-West Provincie Noord-Holland Provincie Utrecht Provincie Flevoland	L.W.A. de Bot R.C. Bakx G. Agterberg G. Gielen
LNV-Directie Zuid-West Provincie Zuid-Holland Provincie Zeeland	L. J. Brandt M. Berghs K. van Rabenswaaij K. van der Does
LNV-Directie Zuid Provincie Noord-Brabant Provincie Limburg	G.W.A. Keurentjes H. Overbeek S. Swartjes